

Weapon of mass narration

Beatrice de Graaf, NRC 10 januari 2015

[... ..]

[... De] imams, kaliefs en internetgoeroes [van IS an Al-Qaeda] grossieren in akelig(e) meeslepende verhalen over recht en onrecht. Wie eens zoekt op YouTube staat versteld over de hoeveelheid preken en verhandelingen die in retorisch ronkende taal over de toehoorders worden uitgestort.

[...]

Vaak ook worden complete geschiedeniscolleges gegeven – weliswaar vanuit zwaar jihadistisch perspectief – over de geschiedenis van het Osmaanse Rijk, over de Eerste Wereldoorlog, of over de kledij van de vrouw.

[...]

Al-Qaeda en IS hebben de kracht van het zogeheten ‘strategisch narratief’ ontdekt, en verfijnd.

Sinds een paar jaar doet dat begrip opgeld in allerlei uiteenlopende disciplines. ‘Strategic narratives’, dat zijn verhalen met een begin, midden en eind, bedoeld om groepen mensen te mobiliseren voor een bepaald strategisch einddoel. Zo’n narratief moet in staat zijn te verklaren wat er onderweg gebeurt, wat de gevolgen van onze daden zijn, en wat het ons uiteindelijk oplevert. Een echt goed verhaal, één dat pakt en boeit tot het gelukkige, maar nog beter, bittere einde, voldoet aan bepaalde wetten.

Een strategisch narratief doet nog meer: het dwingt mensen via de presentatie van een plot, en uitwerking van enkele karakters, om een keuze te maken, om iets doen of na te laten. Dat is dus meer dan een ‘ideologie’, het is niet bloedeloos, er zit leven, hartstocht en drama in.

Een strategisch narratief is een dodelijk wapen, want het is zo ontzettend effectief. Dat komt doordat mensen in essentie verhalende, vertellende wezens zijn. We lijden allemaal aan de onbedwingbare lust tot fabuleren, aan het met terugwerkende kracht verklaren wie we zijn en waarom we doen wat we doen (of niet doen). We ‘storify our past’, zegt Lawrence Freedman die in 2013 een prachtig boek, *Strategy*, over het strategisch belang van verhalen voor het krijgsbedrijf schreef.

Ook het georganiseerde jihadisme heeft de kracht van dit weapon of mass narration dus ontdekt. Wat is er mooier dan een verhaal over goed en kwaad, waarin de onderdrukte in opstand komt en het onrecht overwint? De gereformeerde drieslag van de ‘ellende-verlossing-dankbaarheid’ en de communistische vertelling over ‘uitbuiting-vervreemding-revolutie’ hebben gezelschap gekregen van de jihadistische ideologie die de trits ‘crisis-heilige oorlog-herstel sharia’ verkondigt. Zo’n verhaal is niet bedoeld als troost of tijdverdrijf, maar als oproep tot de strijd. Je moet erin mee gaan, of anders.

[... ..]